

God man

Många människor i vårt samhälle klarar av olika anledningar inte av att sköta vardagliga saker som andra människor tycker är en självklarhet att göra själv. Det kan bero på sjukdom, ålder, funktionsnedsättning, både fysiska och psykiska, och missbruk.

Många får naturligtvis hjälp av sina anhöriga men det är inte alltid som deras möjligheter räcker till och ibland är det till och med olämpligt att anhöriga har hand om den enskildes ekonomi. Den fråga som då blir aktuell är om det bör anordnas en god man för den som behöver hjälp.

En god man är en person som företräder en medmänniska i främst ekonomiska frågor, men även när det gäller intressebevakning både på det rent personliga planet och gentemot samhället eller det privata. Ett godmanskap är en helt frivillig hjälp som den som behöver hjälp tar emot och innehåller inget tvång mot denne.

Omfattningen av arbetet

En god mans uppdrag kan bestå av tre delar; förvalta egendom, bevaka rätt och sörja för person. Det är den hjälpbehövandes situation som avgör vilka delar som blir aktuella.

Förvalta egendom innebär att ta hand om ekonomin så som att betala räkningar och ordna med fickpengar.

Bevaka rätt innebär att sköta kontakter med myndigheter och företag och ansöka om olika insatser.

Delen att ”sörja för person” går ut på att vara en generell intressebevakare och se till att den hjälpbehövande har det bra. Själva omvårdnaden ska utföras av de olika sociala skyddsnet som finns men god man ska se till att det utförs på ett bra sätt.

God man - Något för dig?

Målet för gode mannen bör vara att försöka skapa så bra livskvalité för sin huvudman som det är möjligt utifrån den enskildes ekonomiska och personliga situation.

Uppdraget förutsätter att gode mannen bygger upp en bra relation med sin huvudman.

Vem förordnas som god man?

Gode mäns bakgrunder skiftar mycket. En del är erfarna gode män som har flera uppdrag, medan andra är nära anhöriga, vänner eller någon utomstående som vill hjälpa till. Det är behoven i det enskilda fallet och den hjälpbehövandes eventuella önskemål som styr valet av vem som ska vara god man.

Lagen säger att en god man ska vara erfaren, rättrådig och i övrigt lämplig. De allra flesta passar in på den beskrivningen.

Överförmyndarnämnden kontrollerar dock alltid den nye gode mannen mot polisens belastningsregister och kronofogdens register.

De allra flesta uppdrag kräver endast allmänna kunskaper i vardagsekonomi, hur samhället fungerar och vanligt sunt förnuft.

Men för huvudmannen ska få den goda livskvalitén som är målet med uppdraget, krävs det också att man lär känna sin huvudman och dennes hjälpbehov.

Vem behöver god man?

Det finns olika typer av godmanskap. Exempelvis anordnas godmanskap för asylsökande barn och ungdomar under 18 år (ensamkommande barn).

Sydnärkes överförmyndarnämnd

ASKERSUND – HALLSBERG – KUMLA – LAXÅ – LEKEBERG

Det finns även så kallade tillfälliga godmanskap för barn och ungdomar i situationer där exempelvis det underåriga barnet och förmyndaren har del i samma dödsbo.

Den vanligaste typen av godmanskap är för personer över 18 år som lider av fysisk eller psykisk funktionsnedsättning, missbruk eller annan sjukdom. Även dementa personer har många gånger behov av en god man. Det är tingsrätten som beslutar om anordnande av god man för personer över 18 år.

Betalning

Enligt föräldrabalkens bestämmelser har du som god man rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och ersättning för de utgifter som varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande. Storleken av arvodet bestäms av överförmyndarnämnden utifrån en skälighetsbedömning i förhållande till uppdragets tyngd och krav på engagemang.

Man har även rätt till viss kostnadsersättning samt milersättning enligt skatteverkets schablonersättning om 1,85 kronor per kilometer.

Vem som betalar arvodet, kommunen eller huvudmannen, avgörs av huvudmannens inkomster och tillgångar. Huvudregeln är att det är huvudmannen själv som betalar arvodet om den enskilde har inkomster som överstiger 2,65 gånger prisbasbeloppet eller om den enskilde har tillgångar överstigande 2 gånger prisbasbeloppet.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet och som god man är du inte anställd utan ansvarar själv för ditt uppdrag.

Överförmyndarnämnden bistår dock med information om gällande regelverk och arrangerar utbildningar för gode män och förvaltare. Det finns även organisationer och föreningar för gode män och förvaltare.

Vad är skillnaden mellan ett godmanskap och ett förvaltarskap?

Godmanskapet bygger i huvudsak på frivillighet och samtycke och kan därför inte anordnas mot den hjälpbehövandes vilja.

Förvaltarskapet däremot är mer ingripande och kan anordnas när den som behöver hjälp saknar insikt om sin situation och därför riskerar att lida skada.

I vissa fall kan det vara fråga om att den som behöver hjälp inte ser konsekvenserna av sitt eget agerande och riskerar att hamna i en svår skuldsituation eller förlora sitt boende. Andra gånger kan det vara så att den som behöver hjälp behöver skydd från personer i sin närmaste omgivning. Det kan till exempel vara personer som vilseleder och utnyttjar den hjälpbehövande för att själva skapa sig vinning.

I övrigt ser en förvaltares uppdrag i regel ut som en god mans men med den stora skillnaden att en förvaltare kan genomföra vissa åtgärder mot sin huvudmans vilja. Ett förvaltarskap anses som en väldigt ingripande åtgärd i den personliga integriteten. Det krävs därför en omfattande utredning innan ett förvaltarskap kan bli aktuellt och ett läkarintyg som styrker att den enskilde är ur stånd att vård sig eller sin egendom.

Postadress
Sydnärkes
Överförmyndarkansli 692 80
KUMLA

Besöksadress
Stadshuset, Torget 1

Telefon
019-58 80 00
(servicecenter)

E-postadress
overformyndaren@kumla.se
Internetadress
www.kumla.se/godman

Sydnärkes överförmyndarnämnd

ASKERSUND – HALLSBERG – KUMLA – LAXÅ – LEKEBERG

Ett förvaltarenskap föregås dessutom nästan alltid av ett godmanskap och blir endast aktuellt om godmanskapet inte är tillräckligt för att hjälpa och stödja den person som det avser.

Vill du bli god man?

Känner du att du skulle vilja ställa upp och hjälpa någon som behöver din hjälp? Vill du ägna lite av din tid av att vara till stor hjälp för en medmänniska?

På vår hemsida hittar du en e-tjänst för att anmäla intresse om att bli god man. Där hittar du även mer information om godmanskap, förvaltarenskap och mycket annat. www.kumla.se/godman

Postadress
Sydnärkes
Överförmyndarkansli 692 80
KUMLA

Besöksadress
Stadshuset, Torget 1

Telefon
019-58 80 00
(servicecenter)

E-postadress
overformyndaren@kumla.se
Internetadress
www.kumla.se/godman